

ד"ר
אשה
קרוי

הכפייה הדתית והפוריסטאניות המינית הם חלק ממישטרה-הכפייה הכליכול. אין המישטר יכול לסבול אף זיק של חירות מינית, כי אדם המשוחרר מבחינה מינית הוא אדם משוחרר מריגשי-אשם, המסוגל להפיל גם את המישטר. העולם הזה, המבטא את התפיסה החדשה של חירות מינית, ממלא תפקיד לא פחות חשוב מאשר הנוצות מרי, המטיפה לשיחרור האורח מכבלי מישטר עריץ.

קרוי היה בטוח שיש בידו המפתח לגאולה כללית — גאולת האדם וגאולת העולם. על הנחת-יסוד אחת, פשוטה בתכלית, בנה בניין מוצק של פיתרון לכל הבעיות.

האגואיסט הנעלה

הצרה היא שאני אדם ספקני. מבחינה אינטלקטואלית. יש לי יחס ספקני מאוד כלפי פיתרונות פשטניים הפותרים את כל החוליים — פיתרונות מסוגם של תורות יגיע, מארכס, פרויד, היטלר ואחרים.

אני חושב את עצמי להומאניסט. אני מאמין שהאדם הוא ערך עליון, וכי חירות האדם היא מטרה אלטרנטיבית נשגבת. אבל אני מקבל גם את העובדה שהאדם הוא יצור חברתי. ערכים חברתיים עברו אלינו מדורידורות, כמורשת תרבותית. ייתכן מאוד שהם מעוגנים באינסטינקטים ביולוגיים. שעברו אלינו בירושה מאבות קדומים עוד יותר, ממישפחות הקופים. הם נולדו, אי-שם בערפילי העבר, כצורך של הגנה הדדית וסעד הדדי, צורך של שבת שרק מיסגרתו איפשרה לכל חבריו מידה של ביטחון גופני וכלכלי.

הדיקמה של האדם המודרני היא איך ליישב את שני הצרכים — הצורך העליון בחירות אישית, שתאפשר לכל אדם לפתח את עצמו על-פי מירב יכולתו ועדיפי רצונו החופשי, והצורך לכונן מיסגרת משודרת שתאפשר לנו לחיות עד פני כדור-הארץ בצמיפות גוברת והולכת, מול פני סכנה של השמדה גרעינית.

איך אפשר לנהוג בערינו בלי חוקי-תנועה? איך אפשר לבלום דחפים של תוקפנות, אישית ולאומית לא צבא ומישטרה?

הצורך האגואיסטי של הפרט מחייב אירגון חברתי יעיל. אבל יש למנוע את השתלטות המכשירים החברתיים על הפרט, את הפיכת המישטר החברתי לסרטן המכלה את התאים הבריאים של הגוף. זוהי דילמה ישנה, עתיקה כימי החברה האנושית, אך מסוכנת ומסובכת בימינו יותר מאשר אי-פעם. אינני מאמין שיש לה פיי תרון פשוט.

זהו ניגוד טבעי, קיטוב היוצר מתח פורה.

רבים מדבריו של קרוי היו קרובים ללבי, כשם שרבים מן הדברים שאמרת בעיתון ובכנסת היו, לדבריו, קרובים לליבו. היינו קרובים זה לזה בניתוח מהותו של המישטר הקיים בארץ, ובשאיפה לחירות האדם מכבלים. אולם לא יכולתי לקבל את הפיכת האגואיזם גורם חיובי עליון, מקור בילעדי של קידמה ושיחרור.

בוודאי לא יכולתי לקבל את שלילת הצורך באירגון סוציאלי למען חתונה ער החלשים. צדק סוציאלי נראה לי כאידיאל לא פחות חשוב מאשר החירות האישית, והסתירה אינה נראית לי כניגוד טופאלי.

שאל בדרך לדמשק

ירקתי כמה הערות ספקניות מסוג זה, אך לא רציתי לקטוע את שטף דיבורו של קרוי. ביקשתי להבין, קודם כל, את בשורתו ואת אישיותו. האם הוא נביא חדש? מיידת דת חדשה? נושא בשורה ישראלית או אוניברסלית?

כך הגענו אל איין ראנד. אני מודה שעד לאותו רגע התייחסתי אל אישיותה של סופרת זו בזלזול מסויים. אומנם, התלחכתי כמו כולם מן הסרט כמעין המחנב, שראיתו כנער בקולנוע מוגרבי, הודחתי במשך כמה דקות עם גארי קופר, שעמד בבית-המישפט והטיח בסני השופט טים, כי זכותו הריבונית היא לפוצץ שיכון שגיבנה על פי תוכניתו. אך תוך זיוף עיקרי התוכנית. (כמה פעמים, מאז, גבר בי הרצון לקחת מיטען-חבלה ולפוצץ שיכור גים מכוערים ההורסים את גוף-הארץ, ובמיוחד את גוף ירושלים?)

אבל הספר כמעין המחנב נראה לי תמיד ילדותי. בימים ההם של „שוביניזם גברי“ אפילו סברתי (תסלחי לי, אלהים!) כי זהו ספר „נשי“. זכורני שכעבור שנים, כאשר גילה לי פעם שמואל תמיר שהוא מעריץ גדול של הספר, הודעזתי.

את מרד הנפילים לא קראתי כלל. ניסיתי, בחיי שניסיתי, אבל הספר ניראה לי נפוח, וגם קצת פשטני.

עתה נסתבר לי כי זהו הספר שפקח את עיניו של קרוי, בהיותו נער. פגנחם שדה מספר באחד מספריו כיצד עלה על סולם של ספרייה בקיבוץ, פתח באקראי את ספרו של פרידריך ניטשה כה אמר זאראטוסתרה, ונשאר עומד על הסולם מרותק במשך שעות ארוכות. קרוי מספר שהתחיל לקרוא את מרד הנפילים באוטובוס, ולא יכול היה לנתק את עצמו. אילו המשיך האוטובוס לנסוע, בוודאי היה מגיע לדמשק, כמו רב יהודי בשם שאול, לפני 1900 שנה, שהיה בדרך לדמשק כדי להילחם במאמיני ישוע, נתקף בדרך על-ידי רוח הקודש, והגיע לדמשק כפאלוס, מפיץ הנצרות.

שאוּי-פאול הפיץ את תורתו של ישוע. מוחמד היה שליח אללה. משה קרוי הוא שליחה, ממשויך-דרכה ומרחיב תורתה של איין ראנד. לפני שנשרדנו באותו יום, הוחלפו שתי הבטחות. אני הבטחתי לקרוא את נאמו של גאלט במרד הנפילים, שהוא תמצית תורתה של ראנד. הוא הבטיח להמציא לי תמצית של מצע פוליטי, שעליו הוא מציע לי לבנות תנועה פוליטית גדולה לשיחרור האדם בישראל.

הוא קיים את הבטחתו. הנוסח הגיע אלי כעבור כמה ימים, בדואר רשום (ראה מיסגרת). ואילו אני הפרתי, לבושת, את הבטחתי. אמנם ביקשתי מירידה להשאל לי את הספר, לקחת אותו הביתה, הנחתי אותו בראש הערימה של „ספרים שצריכים לקרוא“, אך הספר הרגיע אותי עד היום.

אין מקום נביצה

רזי הוא אדם שמצא את תורת-החיים כולה, ויש לו הכישרון לנסח את הבשורה בצורה פשוטה, דרמטית וכובשת.

חוקר בשם אריק הובר ניסה פעם להרכיב את התכונות ההופכות אדם לקנאי (או „מאמין אמיתי“, כדבריו). הוא ניסה להוכיח שקנאי כל האמונות וכל התנועות קורצו מאותו חומר בדיוק. אך מיקרה הוא אם פלוני הוא בולשביק או נאצי, ציוני או אנטישמי, קנאי-פוליטי או קנאי-קומוניסטי. הטיפוס הוא אותו טיפוס.

הופר היה בוודאי מוצא עניין רב במשה קרוי. הנה כל התכונות האפשריות: שינאה לזהות לאם, שהיא כנראה אשה דומיננטית. וילול באב, שהוא עסקן מימסדי מובהק, קומה נמוכה (1.61), שנטעה בליבו את הצורך להוכיח את עצמו ולחפש אידיאל גברי מוגן.

אבל האם זה באמת חשוב? האם חשוב מה היו המניעים החבויים שדחפו את קרוי להפוך קנאי אינטלקטואלי, לחפש לעצמו „איום“ חדש (תורתה של איין ראנד קרוייה „אובייקטיביזם“)?

חשוב שהנה אדם בעל כושר כתיב-רגיל, שיכול היה להכות גלים אינטלקטואליים, לעורר סערות, לשבור את השאננות המחשבתית של אנשים, להעמיד במיבחה מחדש מוסכמות ושיגרות, להפרות במישרין או בעקיפין את המחשבה של פלוני.

צר לי שלאדם כזה לא נמצא מקום במסודות-הרוח שלנו.

אנחנו עם עני מאוד בכישרונות, בכל השטחים. מכל השפע האיני מלקטואלו היהודי שרר בארץ רק מידבר צחיה. האם אנו משרתים מטרה חיובית, כאשר אנחנו מייבשים את נאות-המידבר האחרונות? אחד המשמיעים טען, בהנאה, שבעצם נטש קרוי את הארץ רק מפני שלא מינו אותו פרופסור-המניין באוניברסיטת תל-אביב. אם אומנם נכון הדבר, הרי זהו כתבי אישום כנגד המימסד האוניברסיטאי.

האוניברסיטאות מלאות פרופסורים שאינם אלא חמורים מלומדים. בכיזה זו של בינוניות, בולטים בכל מיקצוע אנשים בודדים, שניתן למנותם על אצבעות יד אחת בלבד. אומריהן אינטלקטואליים ממלאים את אולמיה-הרצאות, מופיעים כמלומדים-לכל-דבר ברדיו ובטלוויזיה, נהנים משפע ההטבות והכיבודים של המימסד. פרופסורים אחרים, המתחמים ביקורת על פרט מישיני זה או אחר של המימסד והמציעים טיפול קוסמטי, נחשבים מהפכנים נועזים, נזיק-קונפורמיסטים אמיצים, מנהיגים מיועדים לבורי גנים ועירים מוכי-הערצה.

והנה, כאשר מופיע כוח מקורי באמת, אדם הקורע מוסכמות, הוא נדחה החוצה. אין לו מקום בפנים. הוא צריך — או נדמה לו שהוא צריך — להגר.

בהקשר זה, כלל לא חשוב מהי תורתו של קרוי, אם חיובית היא או שלילית, מועילה או מזיקה.

אין דבר מזיק יותר מן הבינוניות הנוראה, הרצחנית, האובדת כל חלקה טובה בחיים האינטלקטואליים והפוליטיים שלנו, כממשלה ובכנסת, בעיתונות ובמינהל, במפלגות הישנות והחדשות.

קרוי האמין שעליו לברוח, מפני שהוא מסכן את המישטר וזה יתגסק בו. אבל הסכנה האמיתית שנבעה ממנו היתה שונה לגמרי: הוא ושכמותו מסכנים את שילטון

(המשך בעמוד 16)